

זבל מואמינים

א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

פרשת בחקותי תשפ"ד שנה י | גליון מס' 535

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פניני אמונים

פעדל ווערטער אויף תפילה אין די פרשה

א ברכה אן קיין אמן – ווי איין פאר שייך

מערערע מאל האבן מיר שוין אראפגעברענגט אז א ברכה אן קיין אמן איז נישט קיין שלימות'דיגע ברכה.

דער רעיון טרעפט מען אין אסאך ערטער. ממש לעצטענס האבן מיר לכבוד די הילולא פון רבי שמעון בר יוחאי אראפגעברענגט דעם געדאנק בשמו פון זון"ק פרשת עקב [רעא א] אז פאר א ברכה מיט אן אמן עפענט מען אין הימל אלע טויערן.

דער רעיון אז די זאכן גייען צוזאמען קען מען אויך ארויסנעמען פון די גמרא אין ברכות (נג ב). די גמרא דארט רעדט ארום פון דער מאמר חז"ל 'גדול העונה יותר מן המברך' און זאגט אז עס איז צוגעגליכענט צו א מלחמה, דער סדר ביי א מלחמה איז אז ערשט שיקט מען ארויס די שוואכע סאלדאטן אויפ'ן שלאכטפעלד און נאר שפעטער קומען הינטער די שטארקע סאלדאטן און ענדיגן צו די שלאכטן.

די זעלבע איז אויך דא ביי א ברכה. ערשט קומט די ברכה און שפעטער קומט דער אמן און ער איז משלים די ברכה.

נאך א מפרש וואס געט ארויס דער געדאנק אז די ברכה איז געבינדן מיט'ן אמן און אז די ביידע שפאנען אינאיינעם און אז איינער איז משלים די אנדערע איז דער רבינו בחיי אין פרשת שמות (יז לא). ער באנוצט זיך מיט דער געדאנק פון אן עד אחד און צוויי עדים. די ברכה איז אן עד אחד, די אמן איז דער צווייטער עדות, אינאיינעם ווערט עס צוויי עדות. ענליך צו דעם טרעפט מען אין די ווערטער פון דער הייליגער מהרש"ל אז די ברכה איז דער שטר און די אמן איז ווי די צוויי עדים וואס באשטעטיגן די שטר ('עמודי שלמה' על הסמ"ג, עשה כז).

אויף דעם וועג איז דא אסאך וואס ברענגען ארויס די געדאנק ווען דער צד השוה איז אז דער אמן איז משלים די ברכה.

אין א בריוו וואס איז אריינגעקומען אין די מערכת באציט זיך דער שרייבער צו דעם געדאנק און שטעלט עס צו א פאר שייך. יעדער מענטש גייט מיט צוויי שייך. עס איז א דבר פשוט פאר יעדן איינעם אז איין שייך האט נישט קיין ווערד. מען קען האבן די טייערסטע סארט שייך, פון די בעסטע פירמע, אבער אויב זי איז איינס, איז נישט דא וואס צו טון מיט איר און די זעלבע זאך איז אויך דא אז דער אמן איז משלים די ברכה.

מיר וועלן זיכערמאכן אז די ברכה'ס וואס מיר מאכן זענען שלימות'דיגע ברכה'ס, יעדע ברכה האט זיך זיין אמן און "מידה כנגד מידה" - וועלן מיר געבענטשט ווערן מן השמים מיט א "ברכה שלימה".

מיט א קריאה פון "בברכה שלימה ונאמר אמן!"
שבת שלום,

א' תשרי 213 תשפ"ד

פניני אמונים

פעדל ווערטער אויף תפילה אין די פרשה

סגולת עמל התורה

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו" (כו ג-ד)

די וואכענדיגע פרשה הייבט זיך מיט די ווערטער: "אם בחקתי תלכו" און גלייך נאך דעם שטייט "ואת מצותי תשמרו". אויבנאויף זעט זיך אויס ווי ביידע זאגן די זעלבע זאך? רש"י פרעגט שוין די קשיא און געט צו פארשטיין לויט די ספרא בחקותי (פרשתא א) אז דער: "אם בחקתי תלכו" גייט נישט ארויף אויף די מצות נאר אויף תורה, אז מען זאל לערנען תורה פלייסיג און ווי ער נוצט דארט די לשון: "שתהיו עמלים בתורה".

דער בעל 'מהדורא בתרא' רבי משה מלובלין אן איידעם פון דער מהרש"א געט צו פארשטיין דער פסוק מיט די דרשות חכמים (בבא מציעא פה א) אויפ'ן פסוק: (ירמיהו ט יא - יב): "על מה אבדה הארץ; ויאמר ה' על עזבם את תורת"י און דארטן זאגן חז"ל אז דאס מיינט אז מען האט נישט געמאכט קיין ברכת התורה און ווי די גמרא זאגט דארט- "שלא בירכו בתורה תחילה".

עס איז ידוע די שאלה צי איז עס דען אזא גרויסע עבירה אז ווייל מען האט נישט געמאכט אויף איר קיין ברכות התורה זאל חרוב ווערן דער בית המקדש?

נאר געט דער 'מהדורא בתרא' צו פארשטיין די שאלה פון "על מה אבדה הארץ" אז עס גייט נישט ארויף אויפ'ן חורבן הבית נאר עס מיינט 'הארץ' כפשוטו, אז די ערד פון ארץ ישראל איז געווארן שוואך. בעפאר די חורבן איז ארץ ישראל געווען "נחלת צבי" (ירמיהו ג יט) ווייל עס האט ארויסגעבן פירות שנעל ווי א הערש ווי לויפט שנעל און גרינג און ווייל אין די פרשה שטייט די הבטחה פון "ונתנה הארץ יבולה... און עס ווענדט זיך אין דער

"אם בחקתי תלכו" - "שתהיו עמלים בתורה" האבן חז"ל געזאגט אז די עונש פאר דעם איז די שוואכקייט אין די פרוכט.

דאס האבן די חכמים געמיינט זאגנדיג: "שלא ברכו בתורה תחילה" אז זיי האבן אפגעלאזט די 'גיעת התורה און דער באשעפטיגן זיך אין דעם וואס איז די עיקר מעלה ווי עס איז שטייט אין די ברכה פון ברכת התורה "לעסוק בדברי תורה".

'מהדורא בתרא' בבא מציעא פה א

ווען דער 'אבני נזר' איז נאך געווען א יונגערמאן האט דער קאצקער אמאל געזאגט פאר זיין פאטער רבי זאב נחום פון ביאלא אז דיין זון איז האט זוכה געווען צו אזא גרויסן כח פון עבודת התפלה, אז איך האב מורא אז עס וועט אים שעדיגן צו זיין כל השכל.

די ווערטער האבן אויסגעזען מאדנע, ווילאנג דער אבני נזר האט זיי געגעבן צו פארשטיין:

איך האב געהאט ביי מיר א טייערע זייגער. די זייגער פלעגט מיר העלפן אז איך זאל קענען אויסנוצן די צייט ווי עס דארף צו זיין און פירן א פינקטליכער סדר היום. איין טאג האט זיך דער זייגער צובראכן. צו פאררעכטען דער זייגער קאסט אסאך געלט און נישט האבנדיג דאס געלט האב איך מתפלל געווען צום באשעפער אז ער זאל מיר העלפן אז די זייגער זאל זיך פאררעכטן. מיין תפילה איז געווארן אנגענומען און די זייגער האט זיך פאראכטן. זעענדיג אז מיינע תפילות ווערן אנגענומען האב איך אנגעהויבן מתפלל זיין אויך ווען עס איז מיר געגאנגען שווער אין לערנען.

ווען מיין שווער האט דאס געזען האט ער מורא געהאט אז דאס וועט שוואכער מאכן מיין לימוד התורה און אויסגעדרוקט די זארג פאר מיין פאטער.

'אביר הרועים' אות לו

די וואונדערליכע געשיכטע אויף די כח פון תפילה און אמונה תמימה האט דערציילט דער מגיד רבי שלמה לעוונישטיין שליט"א נאך דעם וואס ער האט זיך צוריקגעקערט פון

דער פראפעסאר וואס האט זיי איבערגעגעבן די רעזולטאטן האט זיך אינמיטן געגעבן א רוף אן: אינאמת'ן אז מען רעדט שוין איז יא דא א לעזונג! די לעזונג וואס איך רעד איז א נייער זאך. עס איז באשטעטיגט געווארן בלויז פיר וואכן צוריק אבער ווי די דאקטורים זאגן איז עס זייער אפעקטיוו, די באהאנדלונג געט מען מיט אן איינמאליגע איינשפריץ.

די שטאט מיאמי אין פלארידע, אמעריקע

ר' אריאל האט אנגעקוקט דעם פראפעסאר מיט וואונדער.

"מיין טאטע איז א ביליאנער."

דער פראפעסאר האט דאס געהערט און א פונק פון האפענונג האט זיך אנגעצינדן ביי אים די אויגן.

"ווער איז דיין טאטע?" האט דער דאקטאר געוואלט וויסן.

מיט א שטארקייט און מיט די פולסטע מאס זיכערקייט האט אים אריאל גענטפערט אז זיין פאטער איז דער רבון כל העולמים - דער באשעפער פון די וועלט.

דער פראפעסאר האט זיך פארענטפערט אז ער געבט זיך נישט אזוי שטארק אפ מיט אמונה אבער אויב ער קען ברענגען דאס געלט וועט מען קענען גיין ווייטער מיט די באהאנדלונג.

יענעם דארנעשטאג איז אין די שול וואו אריאל דאווענט אפגעראכטן געווארן א מעמד תפילה פאר'ן קינד. מען האט מתפלל געווען און נאך די תפילה האט מען געמאכט א 'מי שבירך' פאר'ן קינד.

די מעמד תפילה האט נאכגעפאלגט מיט א מעמד וואו די צוויי עלטערן האבן זיך אוועקגעשטעלט קעגן די קעמערא און דערציילט די געשיכטע פון דאס קינד בעטנדיג דאס הילף פאר'ן קינד.

פון יענע מינוט און ווייטער איז די זאך געגאנגען ווייטער. עס האט זיך אגעהויבן מיט א שוואכע אפרוף אבער פון טאג צו טאג איז די ביישטייערונג געווארן גרעסער און גרעסער און דינסטאג מיטאג האט מען געמוזט אפשטעלן די קאמפיין ווייל מען האט שוין דערגרייכט דאס ציל!

יענער טאג איז הרב כהן אריבערגעלאפן צו דער פראפעסאר, ער האט זיך אינטערעסירט צי מען קען באקומען די באהאנדלונג.

"דו האסט געשאפן דאס געלט? דאס קען נישט זיין". האט דער פראפעסאר נישט געקענט גלייבן וואס זיינע אויערן הערן.

"איך האב דיר שוין געזאגט אז איך האב א רייכער טאטע אין הימל. איך האב זיך איינגעבעטן ביי אים און ער האט מיר געשיקט דאס געלט".

דער איד ר' אריאל האט געבעטן אז מען זאל געבן פאר'ן קינד דער איינשפריץ דארנעשטאג - די יארצייט טאג פון דער אור החיים הק' אז דאס זאל זיין לזכותה.

דאס קינד האט געהאלטן צוויי טעג איידער זי איז געווארן צוויי יאר אלט, עס איז געוועם א דארנעשטאג. מען האט געגעבן פאר'ן קינד דאס איינשפריץ און א שבת דערויף האט מען געפראוועט א גרויסער קידוש אין שול לויבנדיג השי"ת פאר די גרויסע נס.

דער אריאל כהן האט געהאט רעכט - ער האט א רייכער טאטע אויבן אין הימל.

'ומתוק האור' פורים ח"ב עמ' קיח

משפחה, אבער די שמחה איז נישט געווען גאנץ.

עס האט זיך ארויסגעשטעלט אז דאס קינד ענטוויקלט זיך נישט געהעריג. נאכ'ן מאכן א אסאך טעסטן איז מען דערגאנגען דער סוד. דאס קינד איז געבוירן מיט א זעלטענע גענעטישע פעלער.

"אין די גאנצע וועלט האט מען ביזדערווייל אנטדעקט נאר הונדערט און דרייסיג אזאנע קינדער". האט דער דאקטאר געזאגט.

דערביי האט דער דאקטאר געזאגט אז לויט די נאכווייען וואס מען קען ביז היינט וועט דאס קינד נישט לעבן צולאנג, דאס מאקסימום וואס זי וועט ציען איז ביז די זעקס אדער זיבן יאר ל"ע.

ווען די עלטערן האבן געהערט די שווערע בשורה זענען זיי געווארן זייער צובראכן פון דעם. אין זייערע הענט ליגט א זיסער און א לעכטיגער קינד און לויט ווי דער דאקטאר זאגט - וועט דאס קינד נישט לעבן צו לאנג און די יארן וואס זי וועט לעבן וועלן זיין שווערע און פיינפולע.

דער פראפעסאר וואס האט זיי איבערגעגעבן די רעזולטאטן האט זיך אינמיטן געגעבן א רוף אן:

אינאמת'ן אז מען רעדט שוין איז יא דא א לעזונג! די לעזונג וואס איך רעד איז א נייער זאך. עס איז באשטעטיגט געווארן בלויז פיר וואכן צוריק אבער ווי די דאקטורים זאגן איז עס זייער אפעקטיוו, די באהאנדלונג געט מען מיט אן איינמאליגע איינשפריץ.

"נו פארוואס זאלן מיר עס נישט באקומען?". האבן די עלטערן געוואלט וויסן.

"איר קענט עס יא באקומען אבער די באדינגען פאר דעם זענען זייערע שווער. ערשטענס

דארפט איר וויסן אז די באהאנדלונג איז באגרעניצט. מען קען עס נאר אויספירן ביז דאס קינד ווערט צוויי יאר און פאר אייך איז דאס קנאפ, עס איז איבערגעבליבן בלויז ניין טעג ביז ווען אייער קינד ווערט צוויי יאר".

די עלטערן האבן נישט פארשטאנען פון וואס ער רעדט. ניין טעג איז זייער אסאך, אין די טעג קען מען נאך אניאגן אסאך, אבער דא האט דער דאקטאר געהאט פאר זיי א צווייטע איבערראשונג.

"די עיקר שוועריגקייט איז דאס געלט. אזא איינשפריץ קאסט די פאנטאסטישע סומע פון צוויי און א האלב מיליאן דאלער. אפילו אז איר ווילט צוזאמענצושטעלן דאס געלט האט איר נישט די צייט פאר דעם".

א וידוי שלא כהלכה

זיין קיין שלימות'דיגע ווידו און וועגן דעם איז נאך די עונשים דא ה"י.

אן אנדערע מהלך האט געזאגט דער לעמבערגער רב רבי יוסף שאול נאטאנאן זצ"ל על פי די ווערטער פון דער רמב"ם (שם ג) אז די שלימות'דיגע תשובה איז נאר ווען אויסער וואס מען האט חרטה אויף די מעשים מאכט מען אויך א חשבון הנפש אויף די דיעות רעות וואס האבן צוגעברענגט די פעולה און אויך אז מ'זוכט נאך די דיעות רעות פון כעס, איבה, קנאה. אזא תשובה איז נישט קיין שלימות'דיגע תשובה און דאס איז דא מרומז אין פסוק. דער פסוק זאגט אשר 'מַעֲלֵם אֶשֶׁר מְעַלּוֹ בְיָ - וואס גייט ארויף אויף די מעשה, אבער זייער תשובה איז נאר אויף די מעשה - עס איז נישט אויף די הרהורי הלב און וועגן דעם איז די תשובה נישט קיין גוטע תשובה.

מיט אן אנדערע מהלך זאגט דער בעלזער רב הגה"ק רבי יששכר דוב ז"ע. ער זאגט אז ווידו דארף געזאגט מיט הכנעה, מיט א שברון לב, אבער דא זאגט דער פסוק עדות אז די ווידו איז מיט געווען מיט עזות, ווי עס שטייט: 'וְהִתְוַדָּו אֶל־אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי וְעַמִּי כִּי עָשִׂיתִי רָעָה בְעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְוַדֵּד וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם' מיט די זעלבע עזות און וועגן דעם איז די תשובה נישט געווארן נתקבל.

'כלי יקר': בינה לעיתים' דרוש ז': 'דברי שאול' מהדורה תליתאה; קובץ 'אור הצפון' קלא עמ' יט 'ירא תשס"ד; 'פרדס יוסף'

ועזב ירחם."

דער 'פרדס יוסף' זאגט נאך הארבער! ער זאגט אז ווער עס איז זיך מתוודה און די ווידו איז נאר מן השפה ולחוץ העלפט נישט די ווידו. נישט נאר עס העלפט נישט, נאר עס ווערט נאך גערעכענט ווי א חטא ווען און אויף דעם איז מען זיך מתוודה יום כיפור ביי די על חטאים זאגנדיג: "על חטא שחטאנו לפניך בווידי פה" - אז מען רעדט פון א ווידו פה אן קיין ווידו פון הארץ.

אויף אן אנדערע וועג איז עס מיישב דער גאון רבי עזריה פיגו דער בעל 'גידולי תרומה': מיר ווייסן אז דער ציל פון תשובה איז דאך אז דער חוטא זאל מכיר זיין אין די חטא און טוישן זיינע מעשים, אבער דאס וועט נאר געשען ווען דער מענטש וועט מכיר זיין אז ער האט זיך נישט אויפגעפירט געטון ריכטיג, אבער אויב דער מענטש שפירט נישט אז ער איז שולדיג, אז ער טראגט אחריות אויף זיינע מעשים, נאר ער לייגט אן די שולד פון זיין זינד אויף אנדערע, ער זאגט אז אנדערע האבן אים צוגעברענגט צו די חטא וועט זיין תשובה נישט זיין בשלימות. אז די תשובה איז נישט בשלימות וועט עס נישט נתקבל ווערן און דאס שטייט דא אין דער פסוק. אויב איז די ווידו אויף א וועג אז: 'וְהִתְוַדָּו אֶת עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְאֶת עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְוַדֵּד וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם' אז זיי זענען נכשל געווארן אין די זינד ווייל זייערע עלטערן האבן זיי אריינגעשלעפט אין איר וועט די ווידו נישט

'וְהִתְוַדָּו אֶת עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְאֶת עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְוַדֵּד וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם וְעַתָּה אֲנִי מִתְעַבֵּר בְּעֵינֵיכֶם' (כו מ-מא)

דער פסוק איז אביסל שווער, אויב זיי האבן זיך מתוודה געווען אויף זייער זינד ווי דער פסוק זאגט עדות "והתוודו על עונם" פארוואס איז נאך געבליבן דער עונש פון "אלך עמם בקרי"?

נאר געט דער 'כלי יקר' צו פארשטיין אז עס מוז זיין אז מען רעדט אז זייער ווידו איז נישט געווען בשלימות. דאס איז מרומז אין פסוק ווייל עס שטייט נישט "והתוודו את עונם ומעלם אשר מעלו" נאר "והתוודו את עונם... במעלם".

פון דעם אז עס שטייט נישט ארויסגעשריבן אויך דער חלק פון "מעלם" איז משמע אז מען רעדט אין א וועג וואס זיי זענען נאך עומד "במעלם" און וועגן דעם ווערט זייער ווידו נישט נתקבל. ווי דער רמב"ם פסק'נט (תשובה ב ג) אז ווער עס איז זיך מתוודה און ער איז נישט ערנסט מיט זיין ווידו איז די ווידו נישט ווערט און ווי עס איז זיין לשון אויפ'ן ארט: "כל המתוודה בדברים ולא גמר בליבו לעזוב, הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו, שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ, וכן הוא אומר (משלי כח ג) 'ומודה

תענה אמונים

געקליבענע פנינים אויפ'ן סדר התפילה

די גדלות פון השי"ת - דערקענט זיך פון ווען א מורא הערשט אויף די וועלט

דער חפץ חיים איז געגאנגען בראש פון די בחורים און האט ארויסגעוויזן שטארקע התרגשות זאגנדיג: מען מוז זען!

די התנהגות פון דער חפץ חיים איז געווען א פלא. מען האט עס נישט פארשטאנען. אלע האבן געווארט צו הערן פון אים א הסבר. ווען ער האט נישט ערקלערט איז איינער פון די בחורים אים געגאנגען פרעגן ילמדנו רבינו וואס איז פשט פון דער מנהג.

דער חפץ חיים האט אים געגענטפערט די פאלגענדע: אין אלע דורות פון אמאל ביז היינט האבן די גוים געדינט פאר די זון און עס געהאלטן פאר אן אפגאט. אז מען זאל זיך נישט קענען איינרעדן אין איר, האט הקב"ה געמאכט אז פון צייט צו צייט זאל די זון ווערן געשלאגן, אז אלע זאלן איינזען אז נאר דער רבוש"ע פירט די וועלט.

אז עס איז דא אזא גילוי איז ייתכן אז מיר זאלן נישט ווערן מרוגש און זיך פרייען מיט איר? זיכער דארף מען עס גיין זען.

(מאיר עיני ישראל' ח"א עמ' 335).

גרויס געווארן דער נאמען פון הקב"ה.

מיט דעם געדאנק געט דער 'כלי יקר' צו פארשטיין דער נאמען פון דער שבת פאר פסח "שבת הגדול" על שם אז אין שבת פאר פסח איז באוואוסט געווארן אין מצרים דער "כי גדול ה' ומהלל מאד" ("עוללות אפרים" ח"ב מאמר ס).

עס האט דערציילט רבי מרדכי פריזעל זצ"ל א תלמיד פון דער 'חפץ חיים' אז ווען ער האט געלערנט אין די ראדינער ישיבה האט זיך דער חפץ חיים געוואנדן צו אים איין טאג און געזאגט אז אזוי ווי עס איז נתפרסם געווארן אין די וועלט אז מארגן גייט זיין א "ליקוי חמה" וויל ער אז ווען עס גייט זיין זאלן אלע ארויסגיין אין די גאס און מיטהאלטן דער "ליקוי".

צומארגענס איז טאקע אזוי געווען. אלע תלמידי הישיבה אין שפיץ פון דער חפץ חיים זענען ארויס אין די חצר פארענט פון די ישיבה און זיך געשטעלט קוקן אויף די "ליקוי".

'כי גדול ה' ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים'

דער 'כלי יקר' זאגט אז דער פסוק 'כי גדול ה' ומהלל מאד' לערנט אונז אויס אז די גדלות פון ה' דערקענט זיך אויף די וועלט ווען השי"ת ווארפט אן א מורא אויף די גוי'אישע אפגעטער און אויף די וועלט און דאס איז שטייט אין דער המשך פון דער פסוק: 'ונורא הוא על כל אלהים'.

אין אלע דורות האט מען געזען די בחינה אבער אויפ'ן גרויסן פארנעם האט מען עס געזען אין מצרים. איידער כלל ישראל איז ארויס פון מצרים האט הקב"ה באפוילן מען זאל נעמען א שעפסל און עס צובינדן צום בעט און שפעטער שעכטן. דער שעפסל איז געווען דער אפגאט פון די מצרים, לויט זייער פאלשע אמונה האט די טלה משפיע געווען פאר זיי מזל און צו צוברעכן די פאלשע אמונה, האט הקב"ה געהייסן אז מען זאל ברענגען דעם טלה, אז מען זאל זען אז זייער אפגאט איז פאלש, עס האט נישט קיין כח, עס קען גארנישט טון און אזוי ארום איז

זעקס אמנ'ס קעגן זעקס אייניקלעך

א חברותא אויף ברכת השחר, אבער יעצט האב איך באשלאסן אז כ'גיי צולייגן צו דעם.

איך האב זיך מקבל געווען די קבלה טובה און שוין אונטערוועגענס האב איך געהאט די זכיה אריינצוכאפן עטליכע אמנ'ס.

נאך א שטיק צייט פון רייזן בין איך אנגעקומען צום ציון הק'. איך האב געזאגט תהלים און די בארימטע תפילה און מזכיר געווען די קינדער און די אייניקלעך. נאך דעם האב איך זיך אוועקגעזעצט און נאכאמאל געזאגט פרקי תהלים. איך האב געעפענט א תהלים, די ערשטע פסוק וואס איז ארויפגעקומען קעגן מיר איז געווען די פסוק פון: "ברוך ה' אלוקי ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן".

עס איז געווען פאר מיר איין סימן אז אינדעם האב איך זיך טאקע געדארפט שטארקן אבער די רמזים האבן ממשיך געווען צוקומען. זאגנדיג די קאפיטלעך פון מ"ב ומ"ג האב איך באמערקט אז דער פסוק "הוחלי לאלקים כי עוד אודנו ישועת פני" חזר'ט זיך איבער דריי מאל אין די צוויי פסוקים. טראכטנדיג איבער דער באדייט פאר מיר, האב איך עס אפגעלערנט אז עס מיינט אז איך זאל האפן פאר די ישועה.

איך האב אנגעהויבן זוכן אין איר אויך א רמז. איך האב געטראפן אז די ווערטער "כי עוד אודנו" און אויך די ראשי תיבות פון "אודנו ישועת פני" באטרעפן 'אמן'.

ווי געזאגט חזר'ט זיך דער פסוק איבער דריי מאל און יעדע מאל איז דא אין איר צוויי רמזים. דאס מיינט אז עס באטרעפט זעקס און דאסמאל האב איך אינזין געהאט קעגן מיינע זעקס אייניקלעך.

עס האט זיך געשפירט ווי א הבטחה און איך האב געשפירט ביי מיר א רואיגקייט, ווי איך האב באקומען א פארזיכערונג פון הימל אז עס גייט זיין גוט. עס האט נישט געדויערט לאנג און עס האט אנגעהויבן ווערן שידוכים.

די מעשה האט פאסירט אנהייב זומער און ביז ראש השנה זענען שוין אלע געווען חתנים/כלות.

א חשובער און אן אנגעזעענער איד איז ר' נפתלי. אלע זיינע יארן האט ער געדינט אלץ א מגיד שיעור אין איינס פון די חשובע ישיבה'ס.

די יארן זענען געלאפן. ר' נפתלי האט חתונה געהאט די קינדער און נאכ'ן חתונה מאכן די קינדער האט ער אנגעהויבן חתונה מאכן די אייניקלעך, אבער דא האט אים באטראפן א שוועריגקייט און אין זכות פון 'אמן' האט ער געהאט א ישועה.

ר' נפתלי טיילט אונז מיט די מעשה וואס עס האט פאסירט מיט אים: "די געשיכטע האט זיך אנגעהויבן נאך דעם ווען מייין פרוי האט מיר אויפגעמערקט איבער אן ערשיינונג. הייבט ר' נפתלי אן זיין שילדערונג. טאג טעגליך זאגט זי תהלים. זי בעט פאר די קינדער און פאר די אייניקלעך אז זיי זאלן מצליח זיין אין זייערע מעשים און לעצטנס האט זי באמערקט אז אויף איר ליסטע שטייען זעקס אייניקלעך וועלכע ווארטן אויף א שידוך.

"דער נומער זעקס איז הויכער נומער. הערנדיג דאס פון מייין בני בית האב איך באשלאסן אז עפעס מוז געטון ווערן פאר דעם." טיילט ר' נפתלי מיט.

די ידיעה האב איך באקומען אנהייב חודש ניסן. אין די חודש פאלט דער יארצייט פון דער הייליגער של"ה הק' האב איך באשלאסן אז עס וועט זיין א ראטזאמער זאך זיך אריבערצוכאפן קיין טבריה און זיך אויסבעטן ביים ציון הק' פון דער של"ה הק'.

פון וואו כ'וואוין ביז צו די ציון הק' פון של"ה הק' איז א שטיקל מהלך. מען דארף זיך ארויפזעצן אויף א באס און אפרייזן קיין טבריה. אזוי זיצנדיג אויפ'ן וועג האב איך זיך מתבונן געווען וועלכע קבלה טובה איך קען זיך אונטערנעמען פאר די ישועה און עס איז מיר ארויפגעקומען אין קאפ א געדאנק זיך צו שטארקן אין די נושא פון 'אמן'.

די נושא פון אמן פארנעמט ביי מיר א שטארקע חשיבות. ביז היינט פלעג איך אויך מקפיד זיין אויף דעם און טאג טעגליך פלעג איך האב

שערי גן עדן

אמן און ברכות אין די וועג פונעם בעל הילולא

אמן עפענט אויף די טויערן

אין זיין ספר 'שערי הישר' אויף תהילים טייטש דער ליסקער רב אויס דער פסוק (תהלים קל ז) 'נפשי לה' משמרים לבקר שמרים לבקר" אז אין דער פסוק איז דא א רמז אז ווער עס איז מכבד די אמן און איז מקפיד צו ענטפערן די אמן בקול רם איז זוכה דורכדעם צו א שמירה גדולה:

פאלגענד זענען זיינע ווערטער:

חז"ל זאגן (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כוחו פותחים לו שערי גן עדן, שנאמר (ישעיה כו ב): 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים', אל תיקרי 'שמר אמנים' אלא שאומרים אמן". אויפ'ן ארט לייגט צו ענטפערן די אמן בקול רם איז דער "בכל כוחו" פון די גמרא - מיינט בקול רם.

מיט דעם תוספות קען מען אויסטייטשן דער פסוק. מיר ווייסן אז דער ווארט "נפשי" איז א כינוי פאר תפילה לויט'ן פסוק (שמואל א א טו): "ואשפך את נפשי לפני ה'". ווען מען וועט אויסרעכענען די פולע גימטריא פון די פיר אותיות וואס פון זיי איז צוזאמענגעשטעלט דער שם אדנות ['אלף'; 'דלת'; 'נון'; 'יוד'] וועט עס באטרעפן כמנין תרע"א [671]. דער ווארט 'תרע"א' אויף אראמיש מיינט א "טויער".

דאס קומט דער פסוק זאגן. עס שטייט "נפשי לה" און דאס איז א רמז אויף א "תפילת שער" - א תפלה וואס עפענט אויף שערים און וועלכע תפילה עפענט אויף שערים? די תפלה וואס גייט אינאיינעם מיט אן אמן ווי עס שטייט אין די דערמאנטע גמרא. אויף אזא תפילה איז דער פסוק מבטיח אז דאס וועט 'שומרים' אפהיטן דער מענטש און עפענען די טויערן אויב עס וועט זיין "לבקר" - די ראשי תיבות "לענות בקול רם" און דער פסוק זאגט נאך אמאל אז אויב עס וועט זיין די פאלגענדע תנאים וועט מען זוכה זיין אז "שמרים לבקר" אז זיי וועלן זיין א שמירה און אפהיטן יעדן איינעם אין זיינע וועגן און מציל זיין מכל צרה וצוקה ('שערי הישר' שם).

דער בעל 'שערי הישר' מליסקא כ"ז אייר תש"ד

דער צדיק האדמו"ר רבי צבי הירש פרידלענדער מליסקא הי"ד

דער צדיק האדמו"ר רבי צבי הירש פרידלענדער פון ליסקא איז געבוירן געווארן צו זיין גרויסן פאטער הגאון הגדול רבי חיים מליסקא דער בעל טל חיים זצ"ל אין יאר תרל"ד. ביי די ברית האט מען אים א נאמען געגעבן נאך זיין זיידע הגה"ק דער בעל 'אך פרי תבואה'.

פון די פריע יונגע יארן איז ער געגאנגען אין די וועגן פון זיינע עלטערן. מיט אן אויסטערלישע התמדה האט ער זיך מייגע געווען בתורה. אין די יונגע עלטער פון זיבעצן יאר איז ער נסמך געווארן להוראה דורך די גדולי הפוסקים שבדורו. זייענדיג אלט זעקס און צוואנציג יאר האט ער אנגענומען די ערשטע רבנות אין די שטאט גאוה, וואו ער האט מייסד געווען א ישיבה און אויפגעשטעלט אסאך תלמידים.

אין יאר תרס"ד איז זיין פאטער דער בעל טל חיים נסתלק געווארן פון די וועלט און ער איז באשטימט געווארן אלץ ממלא מקומו פון זיין פאטער. בחיים חיותו האט ער געשריבן אסאך שיינע חיבורים אויף אלע מקצועות שבתורה, אויף ש"ס, אויף די חלקי שלחן ערוך, אבער אלעס איז ליידער פארלוירן געווארן במשך די יארן, עס איז בלויז איבערגעבליבן די ספר 'שערי הישר' אויף תהלים.

ווען די קריג האט אויסגעבראכן איז ער געווען אין די זיבעציגער יארן. די נאצי'ס 'משו' האבן אים מיט זיינע קינדער דעפאסירט קיין אוישוויץ. ער מיט נאך דריי קינדער זענען אומגעברענגט געווארן כ"ז אייר תש"ד הי"ד.